

Інший напрямок пов'язаний з можливою зміною резервної позиції банків, яка взаємозалежна із структурою залучених депозитів.

З урахуванням динаміки розвитку банківської України та запровадження відповідної грошово-кредитної політики банотно-депозитний коефіцієнт мав наступні значення: за підсумками 2001 року — 0,75; 2002 року — 0,70; 2003 року — 0,54; 2004 року — 0,51. Тобто, як бачимо, спостерігається чітка тенденція щодо зменшення такого коефіцієнта. Втім для розвинених країн розрахункове значення банотно-депозитного коефіцієнта коливається в межах 0,06 – 0,13 [15]. Тож слід зважувати на подальше зростання електронних грошей у загальній системі грошового обігу. Разом з цим фактором стримання впливовості електронних грошей на різні грошові агрегати необхідно вважати недостатню готовність банківської системи України щодо мультиплікативного розширення грошової маси, бо обмеження кредитної активності банків для цілей підтримання надлишкової ліквідності та зниження можливих ризиків у кінцевому підсумку гасять хвилю мультиплікативного розширення депозитів і загальної величини грошової маси в економіці. Це впливає з того, що фактичне значення грошового мультиплікатора є нижчим за його нормативне значення (див. дані банківської статистики [16]). Отже, заміщення готівки електронними грошми може призвести до визначеного зростання пропозиції банківських резервів і збільшення грошової маси. Вплив даного заміщення буде еквівалентний операціям центрального банку на відкритому ринку, що забезпечують надходження додаткових резервів.

Таким чином, проведене дослідження дозволяє констатувати, що в умовах економічного розвитку в Україні впливовість обсягів обігу електронних грошей на різні грошові агрегати ще недостатньо виражено. Втім з метою належного контролювання цього процесу є упереджені дослідження щодо можливого розширення обертів електронних коштів. З цього приводу доцільним є визначення впливу обігу електронних грошей не лише на грошові агрегати, а й на певні макроекономічні показники діяльності банківської системи та, насамперед, на показники ліквідності, що й може бути визначено як напрямком подальших досліджень.

Література: 1. www.bank.gov.ua 2. Азаренкова Г. М. Моделі та методи аналізу фінансових потоків. — Харків: ВКФ "Гриф", 2005. — 120 с. 3. Христофорова О. М. Аналіз впливу банківських відсотків на сталість руху вихідних кредитних потоків // Вісник Міжнародного слов'янського університету. — 2004. — Т. VII. — №1. — С. 9 – 13. 4. www.federalreserve.gov 5. Ely B. Electronic Money and Monetary Policy: Separating Fact from Fiction // The Cato Institute's 14th Annual Monetary Conference on "The Future of Money in the Information Age". Washington, D. C., 1996. — 286 p. 6. Kelley E. W. The Future of Electronic Payments // BAI conference "The National Payment System". Washington, D. C., 1996. — 342 p. 7. Krueger M. Monetary Policy Implications of Digital Money: A Comment // Kyklos (International Review of Social Science). — 1999. — Vol. 52. — Issue 2. — P. 259 – 262. 8. Woodford M. D. Monetary Policy in a World Without Money // World Bank's Conference "Future of Monetary Policy and Banking". Washington, D. C., 2000. — 11 July. — 266 p. 9. Jordan J. L., Stevens E. J. Money in the Twenty-First Century. Federal Reserve Bank of Cleveland, Financial Services Working Paper, 02/96. — 36 p. 10. Bernkopf M. Electronic Cash and Monetary Policy // First Monday. — 1996. — №1. — May. — P. 25. 11. Berentsen A. Monetary Policy Implications of Digital Money // Kyklos (International Review of Social Science). — 1998. — Vol. 51. — Issue 1. — P. 89 – 117. 12. Sollner F., Wilfert A. Elektronisches Geld und Geldpolitik // Forum fur Wirtschafts und Finanzpolitik. — 1996. — №22. — P. 389 – 405. 13. www.bank.gov.ua 14. www.bank.gov.ua 15. Statistics on Payment and Settlement Systems in Selected Countries. Committee on Payment and Settlement Systems. Bank for International Settlements. — Basle. — 2003. — April. — P. 169 – 171. 16. www.bank.gov.ua

УДК 65.14.1

Хамініч С. Ю.

ЯКІСТЬ ДІЛОВОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВІДТВОРЕННЯ ЗНАНЬ

In the article education as multicategorical subject of research and multiaspected process of reflecting knowledge and productive forces is considered. The approaches to understanding the economics of education subject are analyzed. The methodology of the quality of business education as the hermeneutic methodology is offered.

Період трансформації ринкових відносин в Україні характеризується безперервним підвищенням та раціональним використанням інтелектуально-освітнього потенціалу суспільства. За матеріалами ООН, інтегральний показник, який характеризує потенціал людського розвитку, включає три показники: довголіття, освіченість, життєвий рівень. Тому державна політика повинна бути спрямована на досягнення оптимального рівня вищевказаних показників. Відомості про рівень освіти є найкращими із доступних показників конкурентоспроможності держави. Конкурентоспроможність освіти, від якої залежить подальший стан реального розвитку країни, визначається здібністю підготованого фахівця відповідати потребам сьогодення.

Серед робіт, присвячених цій проблемі, необхідно відзначити наукові праці В. Андрущенко [1], І. Каленюк [2], В. Ніколаєва [3] та ряду інших вчених [4 – 6], в яких майже не приділено уваги вивченню якості ділової освіти, не розроблено механізму дії та сутності предмета економіки освіти.

Аналіз проблем освіти в процесі трансформації соціальних і економічних основ ринкової та неринкової концепцій розвитку суспільства дозволяє простежувати зміни теоретичних основ економіки ділової освіти України. Для цього необхідно уточнення предмета і формулювання принципів економіки освіти в нових умовах зовнішнього середовища, що є метою даної статті.

Зараз існує кілька визначень предмета економіки освіти. Як зазначає В. В. Чекмарьов, предметом економіки освіти як особливої наукової дисципліни виступають ті економічні закони і закономірності, що виникають при виробництві, реалізації та споживанні освітніх послуг та якими обумовлена їх соціально-економічна ефективність [6]. З таким визначенням предмета економіки погодитися важко, тому що воно є "класичним" зразком технократичного підходу, механічно переносючи економічні поняття в таку специфічну сферу, якою є освіта. Це визначення суперечить існуючій економічній концепції "людського капіталу". Освіта є визначальною складовою продуктивних сил. Категорії "виробництво", "реалізація" і "споживання" в соціально-освітній сфері наповнюються іншим змістом, у порівнянні з економічною сферою. Наприклад, у понятті "освітнє виробництво" акцент робиться на соціальні, психологічні й педагогічні аспекти. Поняття "реалізація" визначає психологічні механізми, що сприяють розкриттю природних здібностей людини до навчання та формування знань, поняття "споживання" – соціально-особистісні аспекти життєдіяльності. Ці принципові моменти з'ясовуються у статті.

Зводити предмет економіки освіти до сфери послуг некоректно, оскільки така постановка питання суперечить змісту доктрини якості освіти і зводить предметну область дослідження освіти до прагматичних потреб сьогодення. В основу цієї доктрини покладений соціальний механізм відтворення суспільного інтелекту, що складає фундаментальний комплекс науки, культури й освіти. Науковий предмет не може зводитися до задоволення потреб часу у сфері освіти. Якість освіти має соціоцентричні і людино-центричні параметри, що не

зводяться до чистої сфери послуг. Державний інститут як орган суспільного управління зобов'язаний розвивати освітню індустрію, а не зводити освітні потреби людини тільки до фінансових аспектів. Тому в названому предметі економіки освіти закладена монетаристська концепція останньої, вона цілком перериває наступність соціальних традицій освіти в нашій державі.

Освіта як багатокатегорійний предмет дослідження і багатоаспектний процес відтворення знань і продуктивних сил не може визначатися тільки економічними категоріями "виробництво", "реалізація" і "споживання", тому що не включає категорію "матеріального обміну". Освітні установи в процесі навчання здійснюють обмін інформації на фінансові вкладення юридичних чи фізичних осіб. Саме обмін у системі ринкової економіки визначає закони товарно-грошових відносин у ресурсному забезпеченні освітнього відтворення і якість освітнього продукту (якість освіти людини). При цьому соціальний розвиток особистості залежить від дії економічних законів. По-перше, економічні закони визначають лише умови функціонування об'єктів економіки освіти, але не сам процес освіти, що регламентується закономірностями андрології, психології, валеології, педагогіки і т. д. По-друге, економічні відносини у сфері освіти визначають конкуренцію навчальних закладів і не впливають на процес самоосвіти. Але процес самоосвіти теж вимагає фінансових і тимчасових вкладень людини й освітньої "індустрії" у програми, книги, методики, технології тощо. По-третє, винятково економічний зміст відносин порушує принцип безперервності освіти і суперечить висунутій стратегії соціально-економічного розвитку держави. Ці обставини викликають протиріччя у функціонуванні державної системи освіти. Держава може цілком втратити контроль над освітнім процесом у країні. Тому, якщо визначати освіту в категоріях економіки, то вона є не виробництвом, а розширенням відтворенням інтелекту, інновацій і кадрів.

Висуваючи принцип соціально-економічної ефективності освітніх послуг, держава визначає падіння рівня освітніх потреб і зведення їх до прагматичних, кон'юнктурних, а отже, функціональну некомпетентність людей у нових умовах. Сформована теорія і методологія ефективності не може бути використана у сфері освіти, тому що соціальний ефект розглядається в ній як побічний. Витратно-вартісний механізм у нових умовах освіти ще не розроблений. Автори вважають, що існуюча методика вартісної оцінки соціальних результатів за ступенем відхилення від цільових нормативів не може бути методикою об'єктивної оцінки освітніх результатів, тому що поки не існує нової нормативної бази у сфері освіти України.

Не можна отожденовати процес освіти з господарсько-виробничим, тому що саме від якості "відтворення" освічених людей залежить якість "самого виробництва".

У названому предметі економіки освіта є не врахованим фактором людського саморозвитку, що визначає принципи самоорганізації та самоврядування економіки освіти як відкритої системи, що саморозвивається, і складає фундамент державної системи суспільства.

У процесі визначення предмета економіки ділової освіти слід враховувати, що професійна ділова освіта — це:

людський фактор, що інтегрує в собі систему знань, умінь, навичок і переконань, встановлює інваріантну інформаційну залежність з науковими, загальнокультурними, екологічними, соціальними, економічними, техніко-технологічними і політичними тенденціями розвитку соціально-економічних систем; інтелектуальний людський капітал, що визначає рівень системної організації та функціонування ресурсів як ефективність професійних виробничих структур (у тому числі структур освіти);

антикризовий фактор стабілізації соціально-культурних і соціально-економічних умов розвитку суспільства і формування їх нової якості в конкретний момент часу;

системно-інтелектуальний фактор створення умов інноваційної діяльності людини на Землі і формування планетарного системного багатосферного мислення з метою розробки нових методів стійкої та найбільш гармонічної взаємодії людино-організаційних і природних систем;

результат ефективної організації й управління потоками ресурсів у системі освіти (економіки освіти) і специфічним інноваційним продуктом освітньої технології.

На погляд В. В. Чекарьова, предметом економіки освіти треба визначити вивчення можливостей розвитку освіти в системі соціального господарства [6]. Автор називає такий предмет "аналітичним". Однак це визначення не розкриває сутності самої економічної науки, її відношення до освіти як до соціального явища, а тому вимагає уточнення.

Наука вивчає не тільки можливості. У процесі наукового пізнання виявляються закони і закономірності освіти як соціального явища в категоріях економіки. Для уточнення сучасного предмета економіки освіти треба усвідомити, що в ринкових відносинах "результати освіти" виступають як товар, що має багатопольове призначення: інвестиційне, споживче, соціальне, культурне, інноваційне і т. д., а також відносно освіти застосовуються всі закони ринку, в тому числі й принцип вільної конкуренції з усіма наслідками, що впливають на освіту [2]. Це є вибір навчального закладу, навчальних програм, літератури і викладацьких кадрів, що сприяє підвищенню якості освіти особистості. І свідчить про те, що існування ринкових відносин в освітній сфері зовсім не означає скорочення державного фінансування, а лише говорить про можливість створення альтернативних, комерційних навчальних закладів з такими ж юридичними правами на видачу дипломів і атестатів, як і державні. Економіка визначається авторами статті як наука про закони використання суспільного обмежених ресурсів для виробництва корисних продуктів і закономірностей розподілу їх серед членів суспільства. Це визначення, сформульоване на основі поняття про предмет науки економіки, дане П. Самуельсоном. У нього закладена первісна сутнісна роль економіки як науки про організацію суспільного господарства без політичної орієнтації. Будь-яка економічна система є соціальною. Економічний аспект — це завжди питання товарно-грошових відносин у виробництві. Соціальний аспект — це питання розподілу продуктів суспільної праці. Економіка освіти, як підсистема економіки, фактично формує її "середовище" як підготовку продуктивних сил і відтворення знань як інтелектуального капіталу.

Економіка освіти й економіка країни мають циклічну залежність. Виходячи з визначення об'єкта циклу в теорії циклів, автори вважають, що процеси зміни в економіці освіти одночасно формують відповідну якість в економіці України. Отже, предмет економіки освіти в цілому і ділової освіти, зокрема, має пов'язуватися з предметом економіки країни.

У цілому ж автори погоджуються з думкою з В. В. Чекарьова, що економіка освіти задає "господарський" базис умови для розвитку всієї сфери освіти і визначає економічні відносини між її суб'єктами й об'єктами, тобто товарно-грошові відносини [6]. Однак, на жаль, у нашій країні ще не сформувалася культура цих відносин як у сфері економіки, так і у сфері освіти.

Можна певною мірою погодитися з узагальненням визначень предмета економіки освіти, наведеним деякими вченими роботи [4]. Вони визначають його як вивчення соціально-економічних законів і закономірностей взаємозв'язку інвестиційно-ресурсних можливостей та потреб суспільства у відтворенні знань і продуктивних сил, а також в управлінні соціально-економічними відносинами в середовищі освіти.

Це формулювання, на погляд авторів:

по-перше, акцентує увагу на соціально-еволюційному аспекті економічних відносин у суспільстві, що зміщає проблеми форм власності у відтворенні знань і продуктивних сил на функціональну взаємодію соціальних та економічних законів обміну й розподілу досвіду і знань від покоління до покоління;

по-друге, зберігає наступність соціальних пріоритетів в економіці освіти;

по-третє, передбачає механізм самоорганізації і самоврядування на основі ресурсно-інформаційного обміну (рефлексії).

Особливо важливе в названому визначенні розширення предмета економіки є вивчення закономірностей управління

соціально-економічними відносинами. Вважаємо також, що необхідне вивчення самих економічних закономірностей освіти та розвитку соціально-економічних відносин у цій сфері. Цей соціальний акцент підкреслює, що економічні відносини можливі тільки при застосуванні соціальних відносин стосовно виробництва, розподілу і споживання чого-небудь.

Назване визначення предмета економіки освіти не позбавлено і недоліків. Так, наголос на інвестиційні ресурси, на думку авторів, різко звужує зону частки економіки освіти, спрямовуючи її тільки на зовнішні потоки ресурсів і їх проходження через освітнє середовище, у той час як освітнє середовище саме має ресурси, породжує, розкриває їх у процесі самоорганізації та саморозвитку.

Отже, центральним пунктом предмета економіки освіти автори вважають відтворення знань. Воно є головним у зв'язку зі зростанням інформаційних потреб суспільства.

Звідси випливає, що формулювання предмета економіки ділової освіти має бути таким:

предметом вивчення економіки ділової освіти є економічні закони та закономірності взаємозв'язку ресурсних можливостей і потреб суспільства в розширеному відтворенні інтелектуального людського потенціалу й продуктивних сил для сфери підприємництва, а також виникнення і розвитку самих соціально-економічних відносин у сфері ділової освіти.

Як і у вищевказаному формулюванні предмета економіки освіти, предмет економіки ділової освіти базується на ідеї еволюції освіти. Еволюція ділової освіти повинна досліджуватися на основі фундаментального методологічного принципу системогенетики, що визначає взаємозумовленість і наступність природних, освітніх, соціальних, технічних і економічних законів розвитку цивілізації на Землі. Це тим більш важливо, що досліджувані системи ділової освіти перетворилися в соціально-техніко-економічні системи з досить твердими залежностями. Економіка ділової освіти створює механізми управління потребами і можливостями суспільства для забезпечення необхідного відтворення знань і кадрів для цієї сфери.

У такому випадку економіка ділової освіти як наука повинна відповідати на три фундаментальних питання:

Яка якість підготовки фахівців-підприємців необхідна суспільству для стійкого розвитку?

Як здійснювати відтворення знань і професійних кадрів для підприємництва в нових економічних умовах?

Які соціально-економічні засоби можуть забезпечити саморозвиток освітньо-ділового середовища і як це узгодиться з висунутими суспільством вимогами?

Дане авторами формулювання предмета економіки ділової освіти вимагає обґрунтування нових методологічних засобів дослідження. На сьогоднішній момент існують різні методології [3 – 7]. Одні базуються на основі принципу класичної економічної теорії, інші – на кейнсіанських принципах, треті – поєднують позиції класики і некейнсіанства. На Заході, особливо в США, розвивається новий напрямок теорії економіки на основі соціальної концепції – "економікс". Він присвячений дослідженню проблем використання ресурсів, при яких досягається найбільше максимальне задоволення потреб суспільства. Автори вважають, що така методологія не може бути використана в економіці освіти, тому що вона спрямована тільки на розвиток монетаристської концепції потреб, а не концепції духовної. На думку авторів, суспільству не вистачає духовної культури, здатної регулювати потреби, а отже, культури відносин до ресурсів.

Автори статті висувують тезу про необхідність реалізації системного принципу і розробки універсальних методологій та методів в економіці ділової освіти, що створюються на основі міждисциплінарних категорій. Однією з таких універсальних, міждисциплінарних методологій якості ділової освіти можна запропонувати герменевтичну методологію. В універсальному методі економіки ділової освіти міститься метод моделювання.

Логіка даного дослідження базується на принципі цілісності сфери ділової освіти і методи моделювання зв'язків елементів у цій системі з урахуванням її взаємодії з середовищем. Висунутий системний принцип екоантропоцентризму

(за Арістотелем) дозволяє розкрити сутнісні моменти організації штучно створюваних людиною систем та їх інформаційні зв'язки зі "світами" (системами) природи, людини, суспільства у "відносинах" енергоінформаційного обміну. Відносини слід розглядати як інформаційні зв'язки елементів різної природи (природної та штучної), що обумовлюють умови саморозвитку.

Ідея гуманізації суспільних і економічних систем реалізується сьогодні на основі екоантропоцентричної концепції розвитку теорій, що знищує бар'єри між такими вузькопрофесійними сферами знань, як соціологія, психологія, антропологія, економіка, семіотика й іншими, об'єктом вивчення яких є система "суспільство-товариство-природа-людина-суспільство". В основі нової парадигми лежить вивчення різних механізмів і соціально значимих наслідків взаємодії людини з природним, культурним, соціальним і економічним середовищами, опосередковуваними суспільними структурами й інфраструктурами через результати праці.

Для самоорганізації економіки ділової освіти важливим методологічним моментом є розуміння центральної ролі суб'єкта освіти. До суб'єктів освіти автори зараховують тих, кого навчають, і тих, хто навчає. Вони створюють цілісну освітньо-ділову систему, що самоорганізується. Саме центральна роль Людини як суб'єкта ділової освіти підвищує евристичні можливості герменевтичного підходу до підготовки фахівців для малого підприємництва, тому що в його основі лежать механізми соціальних комунікацій людини, його взаємодії з навколишнім середовищем.

перед економікою ділової освіти безліч проблем. До основних, на погляд авторів, відносяться такі:

проблема досягнення випереджальної ділової освіти за обмежених ресурсів;

проблема матеріально-технічного і фінансового забезпечення системи ділової освіти;

проблема визначення соціально-економічних пріоритетів у сфері ділової освіти. Таким пріоритетом, як зазначають автори, є підготовка фахівців для малого підприємництва;

проблема оптимізації використання обмежених ресурсів;

проблема регіонального структурування системи ділової освіти;

проблема ефективного функціонування освітніх установ на необхідному якісному рівні;

проблема створення нових економічних механізмів управління освітніми установами і реформування всієї системи ділової освіти;

проблема якісних змін ділової освіти.

Таким чином, нові вимоги майбутньої постеконімічної формації є суттєвим чинником, що вимагає перегляду економічних відносин в освітньо-діловій сфері. Широкий спектр проблем економічної освіти має розглядатися на фоні проблем вітчизняної економіки освіти в цілому.

Процес аналізу підходів до поняття предмета економіки освіти дав можливість виявити недоліки існуючих визначень. До числа останніх відносяться: механічне перенесення економічних понять у специфічну соціальну сферу, якою є освіта; невідповідність змісту розробленої фахівцями Доктрини якості освіти в Україні, в основі якої лежить механізм відтворення соціального суспільного інтелекту; звуження предметної області дослідження прагматичних потреб сьогоднішнього дня; ігнорування категорії обміну, що визначає закони товарно-грошових відносин у ресурсному забезпеченні освітнього відтворення і якості освітнього продукту (якість освіти людини); не розробленість затратно-вартісних механізмів в умовах освіти; не уважність до фактора людського саморозвитку, що визначає принципи самоорганізації і самоврядування економіки освіти як відкритої системи, що саморозвивається. Предметом економіки ділової освіти є економічні закони як закономірності взаємозв'язку ресурсних можливостей і потреб суспільства в розширеному відтворенні інтелектуального людського потенціалу та продуктивних сил, так і виникнення й розвитку самих соціально-економічних відносин у середовищі освіти. На цій підставі економіка ділової освіти розглядається як система, що

саморозвивається, в якій діють закони інформаційного обміну. До ключових проблем економіки ділової освіти відноситься проблема якісних змін останньої. Особливо важливу роль у її вирішенні відіграє проблема якості підготовки фахівців для найбільш пріоритетної сфери – сфери малого підприємництва. Імперативи майбутнього постеконімічного суспільства у визначенні предмета економіки ділової освіти є основою для дослідження конкретних імперативів якості підготовки фахівців для малого підприємництва.

Література: 1. Андрущенко В. Модернізація педагогічної освіти України в контексті Болонського процесу // Вища освіта України. — 2004. — №1. — С. 5 – 9. 2. Каленюк І. С. Освіта в економічному вимірі: потенціал та механізм розвитку. — К.: Тов. "Кадрі", 2001. — 326 с. 3. Ніколаєв В. Управління освітою і долання перешкод // Управління освітою. — 2001. — №22. 4. Алексеева М. Б. Экономика, организация и планирование деятельности образовательных учреждений на основе многокритериального подхода / М. Б. Алексеева, В. В. Царев, Л. С. Раковщик. — СПб.: НESTOP, 1999. — 114 с. 5. Герасимчук В. Управління підприємством як соціально-економічною системою: функціональний підхід // Економіка України. — 2003. — №4. — С. 12 – 27. 6. Чекмарев В. В. Экономические проблемы сферы образования: Монография. — Кострома: Изд. КГПУ, 1996. — 216 с. 7. Герасимов Б. Н. Акмеологическое моделирование профессиональной деятельности менеджера // Сб. науч. тр. СПбГИЭА "Активные методы обучения в акмеологии". — СПб., 1996. — С. 24 – 38.

Стаття надійшла до редакції
05.12.2005 р.

УДК 331.5

Пушкар О. І.
Балакірева С. О.

ДИСТАНЦІЙНА ТРУДОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДИН З ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ СТАБІЛІЗАЦІЇ СТАНУ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

In the article the opportunity of using the remote labour activity as one of the main directions of stabilization the domestic labour market under contemporary conditions by means of finding in Ukraine the prerequisites as well as the necessity of implementing the remote labour activity mechanism are grounded.

Матеріал поданий в даній роботі є продовженням статті "Соціально-економічні аспекти дистанційної трудової діяльності" [1]. Як показано в попередньому дослідженні [1] світові тенденції розвитку дистанційної трудової діяльності (ДТД) та потенційний інтерес до неї свідчать про те, що основні характерні ознаки ДТД (децентралізація робочих місць; гнучка зайнятість; висококваліфікована праця; розвиток сфери послуг; використання інформаційно-комунікаційних технологій) були використані більшістю національних економік розвинутих країн та поширюється їх використання серед країн, що розвиваються, як інструмент оптимізації стану ринку праці з метою підвищення конкурентоспроможності відповідних національних економік та покращення соціальної ситуації в даних країнах.

Отже, мета даної статті полягає в обґрунтуванні заходів ліквідації структурних диспропорцій вітчизняного ринку праці за допомогою впровадження дистанційної трудової діяльності або телероботи в сучасних умовах, що характеризуються глобальною інформатизацією.

Таким чином, використовуючи результати попереднього дослідження, в роботі було вирішено наступні завдання: встановлено наявність факторів, що є передумовами та причинами впровадження телероботи на українському ринку праці, виявлено та згруповано в залежності від суб'єктів трудової діяльності переваги та фактори, що перешкоджають її впровадженню, відмічено напрямки розроблення теоретико-методологічного забезпечення процесу організації та контролю за виконанням процесу дистанційної трудової діяльності.

Проведене дослідження базується на гіпотезі, що масштабне впровадження механізму дистанційної трудової діяльності (ДТД) в Україні дасть змогу вирішити більшість проблем, які сьогодні гостро постали на українському ринку праці, тим самим сприятиме підвищенню конкурентоспроможності вітчизняної економіки.

З метою обґрунтування висунутого припущення спробуємо оцінити наявність в Україні передумов та необхідності впровадження механізму ДТД.

На сьогодні соціально-економічні результати, отримані нашою країною за час набуття незалежності та проголошення курсу переходу до ринкових умов господарювання, не можна оцінити однозначно. З одного боку, сформована структура ВВП та середньорічні темпи приросту галузей економіки країни вказують на те, що економічне зростання України відбуваються на фоні поступового збільшення обсягів виробництва продукції промисловості та більш швидкого зростання обсягів виробництва послуг. Одночасно встановлено, що з часом у загальному об'ємі випуску товарів та послуг відбувається скорочення частки валової доданої вартості з 41,6% у 1996 році до 38,4% у 2002 році [2]. Натомість зростає частка проміжного споживання суб'єктів господарювання. Таким чином, останнім потрібна більша, порівняно з попередніми роками, кількість ресурсів для відносно більшого випуску товарів та послуг, додана вартість яких скорочується.

Про встановлення в Україні постіндустріального суспільства з принципово новою структурою економіки, де питома вага послуг невинно зростає говорити надто рано, тому що, на відміну від країн з розвинутою ринковою економікою, в Україні перевага темпів розвитку сфери послуг над темпами розвитку сфери матеріального виробництва зумовлена не насиченням промислового і товарного виробництва, а його недостатнім технологічним рівнем, тобто матеріальним зносом вітчизняних технологій. Отже, прогнози спеціалістів про можливість "кризи 2005 – 2006 рр." [3], коли постане необхідність масового виведення геть випрацьованих основних фондів та збільшення капіталомісткості кожного проценту приросту ВВП нині є досить реалістичні.

Іншою дуже вразливою стороною зростаючого обсягу ВВП країни є його значна енергоємність. Цей показник українського ВВП майже в десятки разів перевищує енергоємність ВВП розвинутих країн (наприклад, якщо в Німеччині енергоємність ВВП становить 0,19 кг умовного палива на долар продукції, то в Україні – 1,91 кг) і є одним з найвищих у світі [4]. Збільшення енергоємності ВВП України є відповідною реакцією на збільшення експорту енергоємної продукції (чорні та кольорові метали та вироби з них складають 36% загального експорту), що перерозподіляє на їх користь енергетичні, сировинні та фінансові ресурси. Збільшення експорту енергоємних виробництв потребує зростання імпорту енергоносіїв, які використовуються переважно для виробництва первинної сировини та напівфабрикатів і реалізуються. Енергоносії складають більше половини усього імпорту (8 – 10 млрд. дол.). Якщо зважити на те, що частка енергоємних галузей в експорті України досягає 60% [2], то вийде, що Україна імпортує енергоносії для того, щоб експортувати сталь, прокат і труби. Енергоємна структура експорту та імпорту, на жаль, не принесе економічної користі Україні, а лише поповнюватиме її природні надра відходами від виробництва енергоємної продукції.